

SAMENVATTING Vernieuwde Meldcode Huiselijk Geweld & Kindermishandeling

Protocol 'kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang

Kindermishandeling; iedereen weet dat het bestaat, maar veel mensen beseffen niet dat het heel vaak voorkomt. Veel vaker dan u denkt! Meer dan 120.000 kinderen zijn in Nederland jaarlijks slachtoffer van een dergelijk misdrijf. Vaak kunnen en mogen slachtoffertjes niet praten over hetgeen hen wordt aangedaan. Hiervoor is het van belang dat u tijdig de signalen ziet die zij uitzenden. We werken daarom met de vernieuwde Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling; een stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling met nieuw daarin het afwegingskader.

Dit is een samenvatting met de belangrijkste punten uit de vernieuwde meldcode. Raadpleeg altijd de volledig vernieuwde meldcode op onze website www.gastouderbureauoodkapje.nl onder "downloads" wanneer u vermoedens heeft van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat is Kindermishandeling?

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. (Wet op de jeugdzorg, 2005)

Wat is Huiselijk geweld?

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder valt lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

VORMEN VAN HUISELIJK GEWELD/ KINDERMISHANDELING:

- ◆ Lichamelijke mishandeling:
Het verwonden van het kind of staan toe dat het kind verwond wordt.
- ◆ Lichamelijke verwaarlozing:
Het kind onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- ◆ Psychische mishandeling:
Het toebrengen van schade aan de emotionele en/of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.
- ◆ Psychische verwaarlozing:
Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.
- ◆ Seksueel misbruik :
Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/verzorger of anderen en/of uit geldelijk gewin.
- ◆ Eergerelateerd geweld:
Geestelijk of lichamelijk geweld dat wordt gepleegd vanuit een collectieve mentaliteit in reactie op een schending van de eer van een man, vrouw of familie.

TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN / WIE DOET WAT:

◆ Gastouder:

Signaleren, herkennen, doorgeven aan (bemiddelingsmedewerker of aandachtfunctionaris van) Gastouderbureau Roodkapje.

◆ Bemiddelingsmedewerker:

Gastouder bespreekt signalen met de bemiddelingsmedewerker en/of aandachtfunctionaris. Als gastouder signalen besproken heeft met bemiddelingsmedewerker bespreekt de bemiddelingsmedewerker de signalen met e aandachtfunctionaris.

◆ Aandachtsfunctionaris

Volgt samen met de gastouder en de bemiddelingsmedewerker de stappen uit de officiële meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

WAT IS DE MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING?

De meldcode is een overzichtelijk stappenplan (de volgorde is geen vast gegeven) waarin staat wat u moet doen als u verwaarlozing, mishandeling of misbruik signaleert. Doel van de meldcode is niet om tot meer meldingen te komen, maar om u te helpen bij het herkennen en handelen als u kindermishandeling of huiselijk geweld vermoedt. U als gastouder kunt de eerste stap zijn; het herkennen, signaleren van huiselijk geweld/ kindermishandeling.

In de meldcode zijn 3 delen opgenomen en uitgewerkt, te weten:

DEEL 1 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie

DEEL 2 Meldplicht bij een vermoeden van geweld of zedendelict door een medewerker

DEEL 3 Seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Wijzigingen in de meldcode

De wetgeving waarin de meldcode is vastgelegd wijzigt per 1-1 2019. Vanaf dat moment is het verplicht om met een afwegingskader te werken. Een afwegingskader beschrijft wanneer en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling als noodzakelijk wordt beschouwd. Het afwegingskader formuleert daarnaast wanneer hulpverlening bieden of organiseren (ook) tot de mogelijkheden behoort.

Het afwegingskader is opgenomen in stap 4 van de meldcode.

In stap 5 van de meldcode wordt vervolgens een beslissing genomen op basis van de afweging die gemaakt is in stap 4.

De stappen 1 tot en met 3 van de meldcode wijzigen inhoudelijk niet.

DEEL 1

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING IN DE THUISSITUATIE

De 5 stappen van de Meldcode:

STAP 1:**IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN**

De gastouder brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast. De gastouder legt ook alle contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

STAP 2:**COLLEGIALE CONSULTATIE EN BIJ TWIJFEL VEILIG THUIS EN/OF EEN LETSELDESKUNDIGE**

De gastouder bespreekt de signalen met de bemiddelingsmedewerker en/of aandachtsfunctionaris. De aandachtsfunctionaris is de medewerker werkzaam binnen het gastouderbureau met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het wordt aanbevolen om bij twijfel advies te vragen aan Veilig Thuis of een letseldeskundige.

STAP 3:**GESPREK MET DE OUDER (EN INDIEN MOGELIJK MET HET KIND)**

De aandachtsfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind. Het gastouderbureau kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de gastouder wordt gevoerd, eventueel samen met aandachtsfunctionaris of bemiddelingsmedewerker.. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtsfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis. In de voorbereiding is het van belang rekening te houden met emoties van de ouder(s) en het kind, zoals boosheid, verdriet en angst veroorzaakt door onmacht, loyaliteit, isolement en schaamte.

STAP 4:**WEGEN VAN HET GEWELD EN BIJ TWIJFEL ALTIJD RAADPLEGEN VAN VEILIG THUIS****STAP 5:****BESLISSEN AAN DE HAND VAN AFWEGINGSKADER**

De gastouder weegt in samenwerking met de aandachtsfunctionaris op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen aan de hand van het afwegingskader en al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

HET AFWEGINGSKADER

* Afweging 1 : is melden noodzakelijk?

* Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat *beide* afwegingen *in deze volgorde* worden genomen. Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende gastouder of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze gastouder als de betrokkenen behoort.

Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

MELDNORMEN: IN WELKE SITUATIES MOETEN GASTOUDERS MELDEN?

Gastouders moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1:

In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.

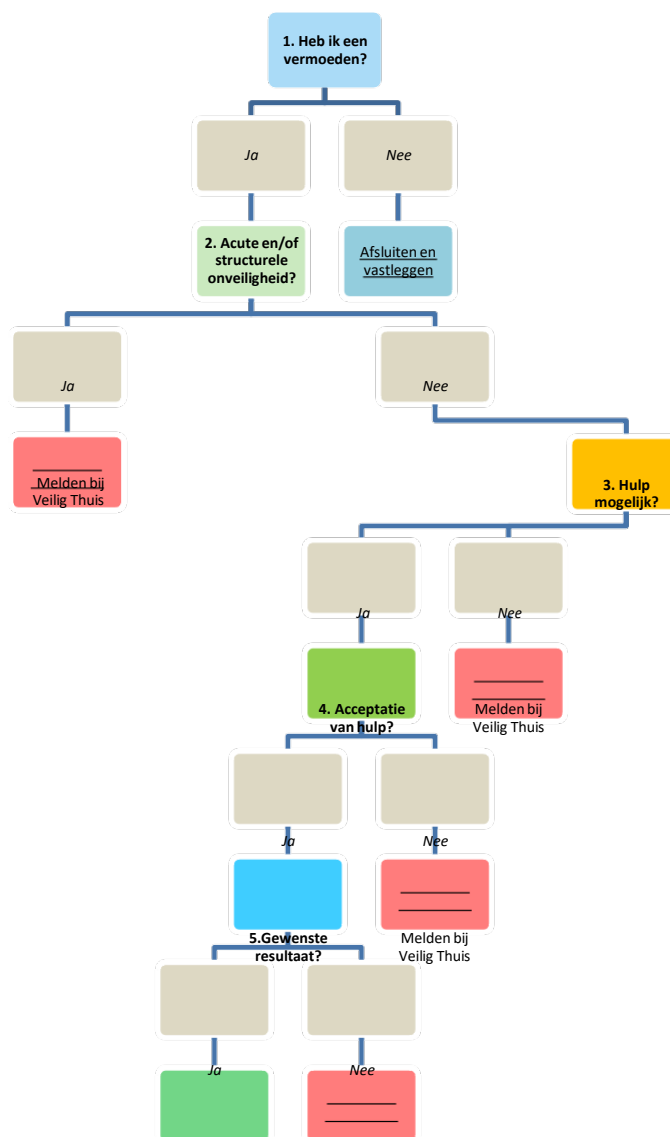
Meldnorm 2:

In alle ANDERE gevallen waarin de gastouder meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3:

Wanneer een gastouder die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Figuur 1: het afwegingskader in beeld

Hulp bieden Melden bij Veilig Thuis

DEEL 2

MELDPlicht BIJ EEN VERMOEDEN VAN GEWELD OF ZEDENDELICT DOOR EEN MEDEWERKER

Sinds juli 2013 geldt er een meldplicht in de kinderopvang wanneer er aanwijzingen bestaan van een geweld- of zedendelict tegen een kind door een medewerker. Deze meldplicht houdt in dat de houder dit moet melden bij [de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs](#). De vertrouwensinspecteur overlegt met de houder of er aangifte moet worden gedaan bij de politie. Zo ja, dan onderzoekt de politie of de werknemer het misdrijf heeft gepleegd.

Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of leidinggevende een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur. Daarnaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie. De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een leidinggevende van het Gastouderbureau. Betreft het de leidinggevende dan is het advies om contact op te nemen met de houder. Zodra het Gastouderbureau door de ouder is geïnformeerd, ontstaat voor hem/haar de meldplicht.

Melding door een medewerker/gastouder over de houder zelf

Indien de medewerker/ gastouder aanwijzingen heeft dat de houder zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie. Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

Melding door een ouder over een gastouder/volwassen huisgenoot

De situatie binnen de gastouderopvang wijkt af van de situatie in een kindercentrum. De gastouder werkt alleen, er is in de meeste gevallen geen arbeidsrelatie met het gastouderbureau en vaak is er regelmatig een volwassen huisgenoot aanwezig in de woning waar de kinderen worden opgevangen. Hoewel de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau de gastouder begeleidt, is de kans op signalering door de bemiddelingsmedewerker zelf gering vanwege haar/zijn beperkte aanwezigheid tijdens opvanguren. De melding van een vermoeden van een mogelijk geweld- of zedenmisdrijf zal daarom in de praktijk vooral worden gedaan door de ouder.

*De 5 stappen van de Meldcode***STAP 1A:
SIGNALEREN**

De ouder, gastouder of bemiddelingsmedewerker heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of iemand laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen het Gastouderbureau.

**STAP 1B:
DIRECT MELDING DOEN VAN VERMOEDEN VAN GEWELD- OF ZEDENDELICT JEGENS EEN KIND BIJ HOUDER**

Wanneer een ouder, gastouders of bemiddelingsmedewerker vermoedt dat een collega van het Gastouderbureau zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet de ouder, gastouder of bemiddelingsmedewerker dit direct melden bij de houder. Deze stap wordt zorgvuldig gedocumenteerd.

STAP 2:

IN OVERLEG TREDEN MET VERTROUWENSINSPECTEUR

De houder is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

STAP 3:

AANGIFTE DOEN

Indien na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat van een geweld- of zedendelict, dan heeft de houder een meldplicht.

STAP 4:

HANDELEN NAAR AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK VAN DE POLITIE

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder, directie of leidinggevende verschillende mogelijkheden om te handelen.

STAP 5:

NAZORG BIEDEN EN EVALUEREN

Het is belangrijk dat het Gastouderbureau nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

DEEL 3

SEKSUEELGRENSOVERSCHRIJDENDGEDRAGTUSSENKINDERENONDERLING

Seksualiteit is een wezenlijk onderdeel van de ontwikkeling van jeugdigen naar volwassenheid. Binnen de gastouderopvang verdienen thema's als intimiteit en seksualiteit professionele aandacht. Door op een goede manier aandacht te besteden aan het onderwerp seksualiteit kan de gastouderopvang niet alleen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen, maar ook bijdragen aan het voorkómen van grensoverschrijdende seksuele incidenten.

Kinderen die naar een gastouder gaan, moeten in de eerste plaats fysiek veilig zijn en zich ook zo voelen, ook op het gebied van seksualiteit. Daarnaast hebben zij, afhankelijk van hun leeftijd en situatie, ondersteuning nodig bij hun ontwikkeling op het gebied van intimiteit en seksualiteit. Wat door kinderen én gastouders 'normaal' wordt gevonden op het gebied van seksualiteit is steeds aan verandering onderhevig. Veel meer dan vroeger speelt de beeldvorming in de media daarbij een rol.

De 5 stappen van de Meldcode

STAP 1:

IN KAART BRENGEN VAN SIGNALLEN

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed worden geïnterpreteerd. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn.

STAP 2:

MELDEN VAN HET GEDRAG

Wanneer de gastouder signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, dan is het belangrijk dit te melden bij de bemiddelingsmedewerker en/of de aandachtsfunctionaris.

STAP 3:

BEORDELEN ERNST VAN HET GEDRAG

De aandachtsfunctionaris is in overleg met de directie verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de beroepskracht die het gedrag heeft gemeld en eventueel collega's, worden gehoord. Ook Veilig Thuis, CJG, ZAT of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

STAP 4:

MAATREGELEN NEMEN

De houder bepaalt welke maatregelen moeten worden genomen wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

STAP 5:

BESLISSEN EN HANDELEN

De beoordeling van het incident en het advies uit het (eventuele) interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de houder verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

Signalen zijn niet altijd even duidelijk. Twijfelt u of uw niet-pluisgevoel te maken heeft met mishandeling? Zoek dan eens op www.signalenkaart.nl. Hier kunt u kiezen uit verschillende signalenkaarten o.a. van 0-t/m 4 en 4 t/m 12 en 12 t/m 18, signalenkaart voor volwassenen etc. Maar bij Gastouderbureau Roodkapje is eveneens een signalenkaart op te vragen.

Voor u als gastouder geldt vooral dat u bij een vermoeden **altijd** eerst in **overleg gaat met uw Gastouderbureau** als u vermoedt dat een van uw opvangkinderen hulp nodig heeft. Gastouderbureau Roodkapje staat te allen tijde tot uw beschikking voor vragen en advies. **Dit kan telefonisch via T. 0497-381345 of via e-mail pedagogischehelpdesk@gastouderbureauroodkapje.nl**

Signalenlijst

Voorwoord

De signalen die in deze lijst vermeld worden, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Onder een apart kopje zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van het gezin erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd. Meerdere signalenlijsten staan in het protocol kindermishandeling op onze website. Ook kunt u kijken op www.signalenkaart.nl

Signalenlijst kindermishandeling 0- tot 12-jarigen

1. Psychosociale signalen

Ontwikkelingsstoornissen

- achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling
- schijnbare achterstand in verstandelijke ontwikkeling regressief gedrag
- niet zindelijk op leeftijd waarvan men het verwacht

Relationele problemen

ten opzichte van de ouders:

- totale onderwerping aan de wensen van de ouders
- sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders
- onverschilligheid ten opzichte van de ouders
- kind is bang voor ouder
- kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn

ten opzichte van andere volwassenen:

- bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf
- bevrozing bij lichamelijk contact
- allemansvriend
- lege blik in ogen en vermijden van oogcontact
- waakzaam, wantrouwend.

ten opzichte van andere kinderen:

- speelt niet met andere kinderen
- is niet geliefd bij andere kinderen
- wantrouwend
- terugtrekken in eigen fantasiewereld.

Gedragsproblemen

- plotselinge gedragsverandering
- geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel
- labiel, nerveus, gespannen
- depressief
- angstig
- passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos
- agressief

- hyperactief
- destructief
- schuld- en schaamtegevoelens
- zelf verwondend gedrag
- niet lachen, niet huilen
- niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn
- eetproblemen
- eetstoornis (anorexia/boulimia)

- slaapstoornissen
- vermoeidheid, lusteloosheid
- bedplassen/broekpoepen

2. Medische signalen

Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- blauwe plekken
- krab-, bijt- of brandwonden
- botbreuken
- littekens

Voedingsproblemen

- ondervoeding
- voedingsproblemen bij baby's:
- steeds wisselen van voeding
- veel spugen
- weigeren van voeding
- achterblijven in lengtegroei

Verzorgingsproblemen

- slechte hygiëne
- ernstige luieruitslag
- onvoldoende kleding
- onvoldoende geneeskundige en tandheelkundige zorg
- veel ongevallen door onvoldoende toezicht
- herhaalde ziekenhuisopnamen
- recidiverende ziekten door onvoldoende zorg
- traag herstel door onvoldoende zorg

Overige medische signalen

- matig groeien of groeiachterstand, ondanks voldoende hoeveelheid voeding
- psychosomatische klachten zoals buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn etc.

3. Kenmerken ouders/gezin

Ouder/kind relatiestoornis

- ouder draagt kind als een 'postpakketje'
- ouder troost kind niet bij huilen
- ouder klaagt overmatig over het kind
- ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind
- ouder toont weinig belangstelling voor het kind

Signalen ouder

- geweld in eigen verleden
- apathisch en (schijnbaar) onverschillig
- onzeker, nerveus en gespannen
- onderkoeld brengen van eigen emoties
- negatief zelfbeeld
- steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping')
- afspraken niet nakomen
- kind opeens van peuterspeelzaal/kinderdagverblijf/school afhaken
- aangeven het bijna niet meer aan te kunnen
- ouder met psychiatrische problemen
- verslaafde ouder

Gezinskenmerken

- 'multi-problem' gezin
- ouder die er alleen voorstaat
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- isolement

- vaak verhuizen
- sociaal-economische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, etc.
- veel ziekte in het gezin
- draaglast gezin gaat draagkracht te boven
- geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijke kenmerken

- verwondingen aan genitaliën
- vaginale infecties en afscheiding
- jeuk bij vagina en/of anus
- problemen bij het plassen
- recidiverende urineweginfecties
- pijn in de bovenbenen
- pijn bij lopen en/of zitten
- seksueel overdraagbare ziekten

Relationele problemen

- angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder
- sterk verzorgend gedrag, niet passend bij de leeftijd van het kind (parentificatie)

Gedragsproblemen

afwijkend seksueel gedrag:

- excessief en/of dwangmatig masturberen
- angst voor lichamelijk contact of juist zoeken van seksueel getint lichamelijk contact
- niet leeftijdsadequaat seksueel spel
- seksueel agressief en dwingend gedrag ten opzichte van andere kinderen
- niet leeftijdsadequaat kennis van seksualiteit
- angst om zich uit te kleden
- angst om op de rug te liggen
- angst voor zwangerschap
- negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam
- schrikken bij aangeraakt worden
- houterige motoriek (onderlichaam 'op slot')
- geen plezier in bewegingsspel

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld

Gedragsproblemen

- agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader (sommige kinderen, m.n. jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan)
- opstandigheid
- angst
- negatief zelfbeeld
- passiviteit en teruggetrokkenheid
- zichzelf beschuldigen
- verlegenheid
- zelfmoordneigingen (suïcidaliteit)

Problemen in sociaal gedrag en competentie

- wantrouwen ten aanzien van de omgeving
- gebrek aan sociale vaardigheden
- sociaal isolement: proberen thuissituatie geheim te houden en ondertussen aansluiting te vinden met leeftijdsgenoten (zonder deze mee naar huis te nemen)

Schoolproblemen

- moeite met concentreren
- overcompenseren (opvallend extra inzet op school)
- schooluitval

Observatielijst

Deze observatielijst kan een instrument zijn om de signalen beter in kaart te brengen. De lijst is niet uitputtend en dient als hulpmiddel te worden gebruikt.

Vragen over 'opvallend gedrag van een kind'

Naam kind (evt. initialen):

Jongen/meisje

Leeftijd:

1. Sinds wanneer vertoont het kind opvallend gedrag?

- laatste weken
- laatste maanden
- sinds

2. Het opvallende gedrag bestaat uit (meer dan _____ n antwoord mogelijk):

- (zeer) meegaand gedrag
- gebrek aan vertrouwen in anderen
- ouwelijk, zorgend gedrag
- verzet, passief
- verzet, actief
- agressief
- angstig
- druk
- negatief zelfbeeld
- angst voor lichamenlijk contact
- seksueel uitdagend gedrag
- gespannen
- faalangstig
- signalen uit de signalenlijsten (zie bijlage 3 en 4) _____

3. Hoe is de verhouding tot broertjes en zusjes? (meer dan _____ n antwoord mogelijk):

- prettig
- geen aansluiting
- bang
- plagerig
- agressief naar jongere kinderen
- bazig
- wordt gepest
- pest broertje/zusje

anders, namelijk _____

4. Hoe is de verhouding tot andere kinderen?(meer dan een antwoord mogelijk):

◆ prettig

◆ geen aansluiting

◆ bang

◆ plagerig

◆ agressief naar jongere kinderen

◆ bezig

◆ wordt gepest

◆ pest andere kinderen

◆ anders, namelijk _____

5. Hoe is de uiterlijke verzorging van het kind, zoals kleding en dergelijke?

◆ over het algemeen verzorgd

◆ over het algemeen onverzorgd

◆ sterk wisselend

◆ anders, namelijk _____

6. Hoe is de verhouding tot moeder?

7. Hoe is de verhouding tot vader?

8. Hoe is de verhouding tot de beroepskrachten?

9. Hoe is het contact tussen de ouders en de beroepskrachten?

10. Zijn er bijzonderheden over het gezin te melden? Indien mogelijk ook de bron vermelden.

11. Is er de laatste tijd iets in het gedrag of in de situatie van het kind veranderd?

12. Wat is er bij u bekend over eventuele broertjes en zusjes?

13. Wat zijn volgens u de problemen?

Bijlage 3.

In gesprek met ouders en kinderen

Openheid is een belangrijke grondhouding in het contact met de ouders. Zoek daarom in de drie routes zo snel mogelijk contact met de betreffende ouders om de signalen te bespreken. Soms zal, als sprake is van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, door het gesprek met de ouders het vermoeden worden weggenomen. In dat geval zijn de volgende stappen in de route niet nodig. Het is belangrijk hiervan wel een verslag te maken voor in het kinddossier. Worden de zorgen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Heeft een beroepskracht behoefte aan ondersteuning bij een gesprek, dan kan hij daarover ook advies vragen aan een collega, de leidinggevende of aan de aandachtsfunctionaris. Ook kan er advies worden gevraagd aan Veilig Thuis.

Gesprek met kinderen

Ook als een kind nog jong is, is het van belang dat de beroepskracht het gesprek met het kind aangaat, tenzij dat niet mogelijk is omdat het kind te jong is of het te belastend is. De beroepskracht beoordeelt in overleg met de leidinggevende of een gesprek zinvol en mogelijk is. Al dan niet in overleg met de aandachtsfunctionaris. Ook hierin kan Veilig Thuis om advies worden gevraagd.

In bepaalde situaties kan het van belang zijn om een kind even alleen te spreken over de signalen, zonder dat de ouders daarbij aanwezig zijn. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf worden geïnformeerd. In verband met de veiligheid van het kind, van de beroepskracht, of die van anderen, kan worden besloten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd. De leidinggevende dient op de hoogte te zijn dat een dergelijk gesprek plaatsvindt. Dit kan schriftelijk worden vastgelegd in het kinddossier.

Tips voor het gesprek

- ◆ bepaal van tevoren het doel van het gesprek
- ◆ voer het gesprek met een open houding
- ◆ sluit aan bij waar het kind op dat moment mee bezig is, bijvoorbeeld spel, een tekening of knutselen
- ◆ ga op dezelfde ooghoogte zitten als het kind en kies een rustig moment uit
- ◆ steun het kind en stel het op zijn gemak
- ◆ gebruik korte zinnen
- ◆ vraag belangstellend en betrokken, maar vul het verhaal niet in voor het kind
- ◆ begin met open vragen (Wat is er/is er iets gebeurd? Wanneer is dat gebeurd? Hoe komt dat?) en wissel deze af met gesloten vragen (Ben je gevallen? Heb je pijn? Ging je huilen? Vond je dat leuk of niet leuk?)
- ◆ vraag niet verder wanneer het kind niets wil of kan vertellen
- ◆ houd het tempo van het kind aan, niet alles hoeft in een gesprek
- ◆ laat het kind niet merken dat je van het verhaal schrikt
- ◆ Val de ouders (of andere belangrijke personen voor het kind) niet af, in verband met loyaliteitsgevoelens
- ◆ geef aan dat je niet geheim kunt houden wat het kind vertelt. Leg uit dat je met anderen gaat kijken hoe je het beste kunt helpen. Leg het kind uit dat je het op de hoogte houdt van elke stap die je neemt. Het kind moet nooit zelf de verantwoordelijkheid krijgen in de keuze van de te nemen stappen
- ◆ vertel het kind dat het heel knap is dat hij/zij het allemaal zo goed kan vertellen
- ◆ let tijdens het gesprek goed op de non-verbale signalen van het kind
- ◆ stel geen "waarom"-vragen
- ◆ stop het gesprek wanneer de aandacht bij het kind weg is.

